

Nr 835

Av herr **Jacobsson, Gösta**, och herr **Bohman**, *angående ärekränkning av juridisk person.*

Straffrättskommittén föreslog i betänkandet Förslag till brottsbalk (SOU 1953: 14) att en särskild straffbestämmelse — ekonomiskt förtal — skulle införas i bedrägerikapitlet. Med "ekonomiskt förtal" förstods beskylldning som ej är nedsättande för den beskylldes anseende men som är menlig för hans yrke, näring eller fortkomst (betänkandet s. 278—282).

Departementschefen avstyrkte i lagrådsremiss 1958 (intagen som del B, s. 52 f., i prop. 10/1962) kommitténs förslag om ekonomiskt förtal. Som skäl mot förslaget anfördes, att spridande av oriktiga eller ogrundade uppgifter om en persons yrkesutövning eller ekonomiska förhållanden ofta kunde åtkommas såsom vanlig ärekränkning. I den mån det vore fråga om sådana närings- och ekonomiska förhållanden, som ej kunde sägas ha något samband med det personliga anseendet, hade det föreslagna stadgandet sin väsentliga betydelse i förhållandet mellan olika näringsidkare och berörde således sådant som lämpligast borde regleras i lagstiftningen mot illojal konkurrens.

Lagrådet uttalade en avvikande mening och förordade att i ärekränkingskapitlet upptogs ett stadgande om ekonomiskt förtal. Lagrådet ansåg att sådan ryktesspridning som här var i fråga knappast syntes höra hemma i lagstiftningen mot illojal konkurrens. Att konkurrenter spred osanna uppgifter om varandra förekom visserligen, men även andra — såsom kunder, f. d. anställda m. fl. — kunde om yrkesutövare sprida oriktiga uppgifter som ej var ärekränkande i vanlig mening men mycket skadliga för vederbörande. Enligt lagrådet kunde frågan få en mera konsekvent behandling om ett stadgande härom meddelades i brottsbalken (lagrådet, del B, s. 429 f. i prop. 10/1962).

I propositionen 10 till 1962 års riksdag vidhölls emellertid den tidigare av departementschefen i lagrådsremissen intagna ståndpunkten.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen jämte motioner berördes frågan om ekonomiskt förtal i motion I: 536. Denna föranledde ingen ändring i propositionen. Första lagutskottet (utl. 42) anförde i frågan:

Utskottet anser det möjligt att frågan om ekonomiskt förtal ej kan erhålla en tillfredsställande reglering inom den naturliga ramen för lagstiftningen mot illojal konkurrens. Eventuellt kan det då visa sig lämpligt att i BrB upptaga ett stadgande i ämnet. Spörsmålet härom synes dock icke

böra upptagas till ytterligare övervägande i förevarande sammanhang utan först då utredningen om illojal konkurrens, vilken numera omhänderhar varumärkes- och firmautredningens ifrågavarande uppgifter, har framlagt resultatet av sitt arbete.

I illojal-konkurrensbetänkandet ingick emellertid icke något förslag till lagbestämmelse i ämnet.

Enligt gällande rätt är ärekränkning av kollektiv, d. v. s. bolag, föreningar, stiftelser, sammanslutningar och grupper av olika slag, icke föremål för straffsanktion. Straffrättskommittén föreslog jämväl införande av en straffbestämmelse avseende ärekränkning av kollektiv. I proposition 10/1962 om brottsbalken fanns emellertid nämnda straffbestämmelse icke medtagen. Brottsbalken innehåller alltså icke någon regel, som kan bereda skydd åt kollektivheter, icke ens om de spridda uppgifterna visar sig helt sanningslösa och om spridandet befinnes ha medfört avsevärd skada för den det gäller.

Det framstår som otillfredsställande att kollektiv, bolag eller föreningar m. fl., enligt gällande rätt saknar rättsskydd för ekonomiskt förtal och för förtal över huvud taget. Därigenom begränsas också deras möjligheter att erhålla skadestånd i anledning av sådant förtal; den kommersiella skadan kan uppgå till avsevärda belopp. Företagets existens kan därigenom sättas på spel, till skada även för de anställda. På senare tid har en allt hårdare ton satt sin prägel på journalistiken genom den s. k. skjutjärnsjournalistiken i massmedier, TV, radio och tidningspress. Företagen saknar merendels varje möjlighet att rättsligen beivra även det grövsta förtal. Frågan om den rättsliga behandlingen av ekonomiskt förtal och sådant förtal mot kollektiv, bolag och föreningar m. fl., har härigenom kommit i ett nytt läge och bör därför upptagas till omprövning.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer vi,
att riksdagen måtte göra framställning till Kungl. Maj:t
om att frågan om ekonomiskt förtal och förtal mot juridiska personer, bolag, föreningar m. fl., måtte upptagas till förnyad utredning.

Stockholm den 28 januari 1970

Gösta Jacobsson (m)

Gösta Bohman (m)
